

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาป่าชุมชน บ้านใหม่พัฒนา ตำบลคอนไฟ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์คือ

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาป่าชุมชนบ้านใหม่พัฒนา ตำบลคอนไฟ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อ กกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาป่าชุมชน

ประชากรในการศึกษานี้ เป็นประชากรในพื้นที่หมู่บ้านใหม่พัฒนา ตำบลคอนไฟ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ทั้งหมดจำนวน 161 ครัวเรือน โดยทางผู้วิจัยได้เลือกศึกษาทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำไปสัมภาษณ์หัวหน้า ครัวเรือน หรือผู้แทนหัวหน้าครัวเรือน ในพื้นที่ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอ้างอิง คือ ใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูล และใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย ร้อยละ 70.20 มีอายุเฉลี่ย 57 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 77.00 โดยรวมแล้วมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 - 4 คน คิดเป็นร้อยละ 52.80 ค่าเฉลี่ยจำนวนสมาชิกใน ครัวเรือนคือ 4 คน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ย 56 ปี อาชีพหลัก ได้แก่ เกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 54.00 มีอาชีพรอง ได้แก่ รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 82.60

5.1.2 ข้อมูลลักษณะทางเศรษฐกิจ และสังคม จากการศึกษาพบว่า ประชากรส่วนใหญ่มี รายได้จากการประกอบอาชีพในครัวเรือนเฉลี่ย 42,674.91 บาท/ปี ไม่มีรายได้จากป่าชุมชน คิดเป็น ร้อยละ 78.30 ส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากป่าชุมชนในด้านการใช้ทรัพยากรจากป่าชุมชนเป็น

อาหาร คิดเป็นร้อยละ 90.10 ไม่มีตำแหน่งหน้าที่ในการจัดการป่าชุมชน คิดเป็นร้อยละ 94.40 ประชากรทั้งหมดเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน โดยส่วนใหญ่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน จากผู้นำชุมชน และหอกระจายข่าว คิดเป็นร้อยละ 83.20 และ 77.60 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ไม่เคยติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้เกี่ยวกับเรื่องป่าชุมชน คิดเป็นร้อยละ 92.50 มีความต้องการเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ สนับสนุนการดำเนินงานในการพัฒนาป่าชุมชน คิดเป็นร้อยละ 97.50 และโดยส่วนใหญ่ต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุนการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องป่าชุมชน และต้องการอุปกรณ์เพื่อใช้ในการดับไฟป่า คิดเป็นร้อยละ 87.60 และ 85.70 ตามลำดับ

5.1.3 ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับป่าชุมชน จากการศึกษาพบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 76.40 รองลงมาคือมีความรู้มาก คิดเป็นร้อยละ 22.40 ส่วนที่เหลือมีความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 1.20

5.1.4 ทักษะของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาป่าชุมชน จากการศึกษาพบว่า ประชากรทั้งหมดมีทัศนคติเกี่ยวกับการพัฒนาป่าชุมชนในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และระดับเห็นด้วยมากเท่านั้น โดยประชากรส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับการพัฒนาป่าชุมชนในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.20 ส่วนที่เหลือมีทัศนคติเกี่ยวกับการพัฒนาป่าชุมชนในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 11.80

5.1.5 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน จากการศึกษาพบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.60 ซึ่งเมื่อแบ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชนในแต่ละด้าน พบว่า

ด้านการตัดสินใจ ประชากรส่วนใหญ่มีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.70

ด้านการดำเนินการ ประชากรส่วนใหญ่มีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.60

ด้านการรับผลประโยชน์ ประชากรส่วนใหญ่มีส่วนร่วม ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 49.10

ด้านการประเมินผล ประชากรส่วนใหญ่มีส่วนร่วม ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 44.10

5.1.6 การหาความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจ และสังคม ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับป่าชุมชน และทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาป่าชุมชน กับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ในแต่ละด้านพบว่า

ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาป่าชุมชน ไม่มีความความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการประเมินผลการพัฒนาป่าชุมชน

5.1.7 การหาความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจ และสังคม ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับป่าชุมชน และทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาป่าชุมชน กับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชนในภาพรวม พบว่า

ลักษณะส่วนบุคคล ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ได้แก่ เพศ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และอาชีพหลัก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลักษณะทางเศรษฐกิจ และสังคม ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุนการดำเนินงานป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับป่าชุมชน ไม่มีความความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน

ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาป่าชุมชน ไม่มีความความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน

5.1.8 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาป่าชุมชน

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาป่าชุมชน แบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากภายนอกพื้นที่ ซึ่งพบว่าเป็นปัญหาที่ประชากรส่วนใหญ่ประสบมากที่สุด คือ

1. ขาดการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาป่าชุมชน
2. เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการพัฒนาป่าชุมชน ในหมู่บ้าน
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเกี่ยวกับป่าชุมชนไม่สนับสนุนให้มีการพัฒนาป่าชุมชน
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาป่าชุมชนไม่ให้ความใส่ใจ

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาป่าชุมชนที่เกิดจากภายในพื้นที่ ได้แก่

1. ชาวบ้านในหมู่บ้านขาดความรู้ในการจัดการป่าชุมชน และการพัฒนาป่าชุมชน
2. ชาวบ้านในหมู่บ้านขาดความสามัคคี
3. ชาวบ้านในหมู่บ้านขาดความร่วมมือ/ความกระตือรือร้น

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาป่าชุมชน

ประชากรส่วนใหญ่ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาป่าชุมชน ซึ่งพบว่าประชาชนมีต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาสนับสนุนในการพัฒนาป่าชุมชนในด้านต่าง ๆ คือ

1. หน่วยงานภาครัฐ ราชการ อบต. หรือ ภาคเอกชน ควรให้การ สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาป่าชุมชน
2. หน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาป่าชุมชน ควรดำเนินการ จัดอบรมให้ความรู้เรื่องป่าชุมชนให้กับชาวบ้านในหมู่บ้าน
3. หน่วยงานภาครัฐ ราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้การ สนับสนุนกล้าไม้โตเร็ว และกล้าไม้ขนาดใหญ่เพื่อใช้สำหรับปลูกในพื้นที่ป่าชุมชน
4. หน่วยงานภาครัฐ ราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามาร่วมดำเนินงานกิจกรรมการพัฒนาป่าชุมชน เช่น กิจกรรมบวชป่า สืบชะตาป่าในพื้นที่ป่าชุมชน
5. หน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดอบรมวิธีการป้องกันไฟป่า การดับไฟป่าให้กับชาวบ้านและเยาวชนในหมู่บ้าน พร้อมทั้งสนับสนุน อุปกรณ์เพื่อใช้ในการดับไฟป่า

5.2 การอภิปรายผลการศึกษา

ในการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาป่าชุมชนบ้านใหม่พัฒนา ตำบลคอนไฟ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาป่าชุมชนบ้านใหม่พัฒนา ตำบลคอนไฟ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาป่าชุมชน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาอภิปรายโดยแยกเป็นประเด็น ได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจ และสังคม ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับป่าชุมชน ทักษะจิตของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาป่าชุมชน กับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านทัศนคติในการพัฒนาป่าชุมชน พบว่า

ผลการวิจัย ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพหลัก และเพศ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการตัดสินใจการพัฒนาป่าชุมชน โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการตัดสินใจการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการตัดสินใจการพัฒนาป่าชุมชน ในเชิงบวก กล่าวได้ว่าถ้ามีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากจะทำให้ประชาชน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการตัดสินใจการพัฒนาป่าชุมชนมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติ (2539) ที่พบว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการอนุรักษ์ป่าชุมชน

2. อาชีพหลัก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการตัดสินใจการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า อาชีพหลักมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการตัดสินใจการพัฒนาป่าชุมชนในเชิงลบ ประชาชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 54.00 ถ้าอาชีพหลักของประชาชนเป็นเกษตรกรลดลง จะส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการพัฒนาป่าชุมชนน้อย ซึ่งจากการสัมภาษณ์ประชาชนส่วนใหญ่ที่เป็นเกษตรกรต้องการดูแลรักษาป่าไม้อันเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของหมู่บ้าน สอดคล้องกับการวิจัยของ วรากร (2549) ที่พบว่ากิจกรรมในการดำเนินชีวิตมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมดูแลรักษาป่า

3. เพศ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการตัดสินใจการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการตัดสินใจการพัฒนาป่าชุมชนในเชิงลบ แสดงให้เห็นว่า ถ้าประชากรเพศหญิงเพิ่มขึ้น จะทำให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนลดลง แสดงให้เห็นว่าเพศชายมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน มากกว่าเพศหญิง

ผลการวิจัยลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนและความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุนการดำเนินงานป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการตัดสินใจการพัฒนาป่าชุมชน โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน มีความความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการตัดสินใจการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการตัดสินใจการพัฒนาป่าชุมชน ในเชิงบวก กล่าวคือ ประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนมาก จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากกว่าประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนน้อย สอดคล้องกับ สรรเสริญ (2542) ที่พบว่า การได้รับข่าวสารเรื่องป่าชุมชน มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับ พงษ์ศักดิ์ (2540) ที่พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านป่าไม้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

2. ความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุนการดำเนินงานป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการตัดสินใจการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุนการดำเนินงานป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการตัดสินใจการพัฒนาป่าชุมชน ในเชิงบวก กล่าวคือ ประชาชนที่มีความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุนการดำเนินงานป่าชุมชน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากกว่าประชาชนที่ไม่มีความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุน

ผลการวิจัย ลักษณะทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการตัดสินใจการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการตัดสินใจการพัฒนาป่าชุมชน ในเชิงบวก กล่าวคือ ประชาชนที่มีทัศนคติ ต่อการพัฒนาป่าชุมชน ในระดับมากจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการตัดสินใจการพัฒนาป่าชุมชนมาก

ประเด็นที่ 2 การหาความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจ และ สังคม ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับป่าชุมชน ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาป่าชุมชน กับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการดำเนินการพัฒนาป่าชุมชน พบว่า

ผลการวิจัย ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เพศ และ อาชีพหลัก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการดำเนินการพัฒนาป่าชุมชน โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการดำเนินการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการดำเนินการพัฒนาป่าชุมชน ในเชิงบวก กล่าวได้ว่าถ้ามีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากจะทำให้ประชาชน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการดำเนินการพัฒนาป่าชุมชนมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติ (2539) ที่พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการอนุรักษ์ป่าชุมชน

2. เพศ มีความความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการดำเนินการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการดำเนินการพัฒนาป่าชุมชนในเชิงลบ แสดงให้เห็นว่า ถ้าประชากรเพศหญิงเพิ่มขึ้นจะทำให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนลดลง แสดงให้เห็นว่าเพศชายมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการดำเนินการพัฒนาป่าชุมชน มากกว่าเพศหญิง

3. อาชีพหลัก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการดำเนินการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า อาชีพหลัก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการดำเนินการพัฒนาป่าชุมชนในเชิงลบ ประชาชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรคิดเป็น ร้อยละ 54.00 ถ้าอาชีพหลักของประชาชนเป็นเกษตรกร ลดลง จะส่งผลให้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการพัฒนาป่าชุมชนน้อย ซึ่งจากการสัมภาษณ์ประชาชนส่วนใหญ่ที่เป็น เกษตรกรต้องการดูแลรักษา ป่าไม้อันเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของหมู่บ้าน สอดคล้องกับการวิจัยของ วรากร (2549) ที่พบว่า กิจกรรมในการดำเนินชีวิตมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมดูแลรักษาป่า

ผลการวิจัยลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนและความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุนการดำเนินงานป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการดำเนินการพัฒนาป่าชุมชน โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการดำเนินการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการดำเนินการพัฒนาป่าชุมชน ในเชิงบวก กล่าวคือ

ประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนมาก จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากกว่าประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนน้อย สอดคล้องกับ สรรเสริญ (2542) ที่พบว่า การได้รับข่าวสารเรื่องป่าชุมชน มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับ พงษ์ศักดิ์ (2540) ที่พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านป่าไม้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

2. ความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุนการดำเนินงานป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการดำเนินการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุนการดำเนินงานป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการดำเนินการพัฒนาป่าชุมชน ในเชิงบวก กล่าวคือ ประชาชนที่มีความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุนการดำเนินงานป่าชุมชน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากกว่าประชาชนที่ไม่มีความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุน

ประเด็นที่ 3 การหาความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจ และสังคม ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับป่าชุมชน ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาป่าชุมชน กับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาป่าชุมชน พบว่า

ผลการวิจัย ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาป่าชุมชน โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาป่าชุมชนในเชิงบวก กล่าวได้ว่าถ้ามีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากจะทำให้ประชาชน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน การรับผลประโยชน์จากการพัฒนาป่าชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติ (2539) ที่พบว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการอนุรักษ์ป่าชุมชน

2. ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พบว่า ระดับการศึกษา มีความความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน การรับผลประโยชน์จากการพัฒนาป่าชุมชนในเชิงลบ ถ้าระดับการศึกษาของประชาชนลดลง จะส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาป่าชุมชนน้อย สอดคล้องกับการวิจัยของ ประเสริฐ (2543) ที่พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการอนุรักษ์และพัฒนาป่าชุมชน โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน มากกว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา และไม่ได้เรียนหนังสือ และ สอดคล้องกับ สันติ (2539) ที่พบว่าระดับการศึกษาแตกต่างกัน ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการอนุรักษ์ป่าชุมชน

ผลการวิจัยลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้าน การรับผลประโยชน์จากการพัฒนาป่าชุมชน โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาป่าชุมชน ในเชิงบวก กล่าวคือ ประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนมาก จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากกว่าประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนน้อย สอดคล้องกับ สรรเสริญ (2542) ที่พบว่า การได้รับข่าวสารเรื่องป่าชุมชน มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับ พงษ์ศักดิ์ (2540) ที่พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านป่าไม้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ประเด็นที่ 4 การหาความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจ และสังคม ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับป่าชุมชน ทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาป่าชุมชน กับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการประเมินผลการพัฒนาป่าชุมชน พบว่า ผลการวิจัย ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และเพศ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการประเมินผลการพัฒนาป่าชุมชน โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการประเมินผลการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการประเมินผลการพัฒนาป่าชุมชน ในเชิงบวก กล่าวได้ว่าถ้ามีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากจะทำให้ประชาชน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้าน การประเมินผลการพัฒนาป่าชุมชนมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติ (2539) ที่พบว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการอนุรักษ์ป่าชุมชน

2. เพศ มีความความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการดำเนินการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้าน การประเมินผลการพัฒนาป่าชุมชน ในเชิงลบ แสดงให้เห็นว่า ถ้าประชากรเพศหญิงเพิ่มขึ้น จะทำให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนลดลง แสดงให้เห็นว่าเพศชายมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการประเมินผลการพัฒนาป่าชุมชน มากกว่าเพศหญิง

ผลการวิจัยลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน และความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุนการดำเนินงานป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้าน การประเมินผลการพัฒนาป่าชุมชน โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการประเมินผลการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการประเมินผลการพัฒนาป่าชุมชน ในเชิงบวก กล่าวคือ ประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนมาก จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากกว่า ประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนน้อย สอดคล้องกับ สรรเสริญ (2542) ที่พบว่า การได้รับข่าวสารเรื่องป่าชุมชน มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับ พงษ์ศักดิ์ (2540) ที่พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านป่าไม้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

2. ความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุนการดำเนินงานป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการประเมินผลการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า ความต้องการให้หน่วยงานราชการ

สนับสนุนการดำเนินงานป่าชุมชน มีความความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการประเมินผลการพัฒนาป่าชุมชน ในเชิงบวก กล่าวคือ ประชาชนที่มีความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุนการดำเนินงานป่าชุมชน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากกว่าประชาชนที่ไม่มีความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุน

ประเด็นที่ 5 ผลรวมของการหาความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจ และสังคม ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับป่าชุมชน ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาป่าชุมชน กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน พบว่า

ผลการวิจัย ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เพศ และอาชีพหลัก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชนในเชิงบวก กล่าวได้ว่าถ้ามีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากจะทำให้ประชาชน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ด้านการดำเนินการพัฒนาป่าชุมชนมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติ (2539) ที่พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการอนุรักษ์ป่าชุมชน

2. เพศ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ในเชิงลบ แสดงให้เห็นว่า ถ้าประชากรเพศหญิงเพิ่มขึ้นจะทำให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนลดลง แสดงให้เห็นว่าเพศชายมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน มากกว่าเพศหญิง

3. อาชีพหลัก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า อาชีพหลัก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชนในเชิงลบ ประชาชนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 54.00 ถ้าอาชีพหลักของประชาชนเป็นเกษตรกรลดลง จะส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการพัฒนาป่าชุมชนน้อย ซึ่งจากการสัมภาษณ์ประชาชนส่วนใหญ่ที่เป็นเกษตรกรต้องการดูแลรักษา ป่าไม้อันเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของหมู่บ้าน สอดคล้องกับการวิจัยของ วรากร (2549) ที่พบว่ากิจกรรมในการดำเนินชีวิตมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมดูแลรักษาป่า

ผลการวิจัยลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนและความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุนการดำเนินงานป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ในเชิงบวก กล่าวคือ ประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนมาก จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากกว่าประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนน้อย สอดคล้องกับ สรรเสริญ (2542) ที่พบว่า การได้รับข่าวสารเรื่องป่าชุมชน มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกันกับ พงษ์ศักดิ์ (2540) ที่พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านป่าไม้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

2. ความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุนการดำเนินงานป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุนการดำเนินงานป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชุมชน ในเชิงบวก กล่าวคือ ประชาชนที่มีความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุนการดำเนินงานป่าชุมชน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนมากกว่าประชาชนที่ไม่มีความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุน

จากผลการอภิปราย จึงสรุปได้ว่า สามารถยอมรับสมมุติฐานว่า ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และอาชีพหลัก สภาพเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน และ ความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุนการดำเนินงานป่าชุมชน และทัศนคติต่อการพัฒนาป่าชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาป่าชุมชนบ้านใหม่พัฒนา ตำบลคอนไฟ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.3 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. ผู้อำนวยการส่วนป่าชุมชน สำนักการจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 3 ลำปาง ควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาป่าชุมชน โดยดำเนินการจัดอบรมและเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาป่าชุมชนเพื่อพัฒนาศักยภาพกับชาวบ้านอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง การแต่งตั้งคณะกรรมการป่าชุมชนที่มีความต้องการทำงานที่แท้จริง ส่งเสริมการจัดทำแผนอนุรักษ์และพัฒนาป่าชุมชน เป็นราย 3 เดือน 6 เดือน หรือแผนประจำปี เช่น แผนการจัดทำแนวกันไฟ แผนการรณรงค์แผนการปลูกป่า เป็นต้น และควรมีการดำเนินงานแบบบูรณาการร่วมกันระหว่าง ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่
2. ผู้อำนวยการส่วนป่าชุมชน สำนักการจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 3 ลำปาง ควรสนับสนุนเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนอนุรักษ์และพัฒนาป่าชุมชน ไปดำเนินการจัดทำแผนอนุรักษ์และพัฒนาป่าชุมชน แก่คณะกรรมการป่าชุมชนและราษฎรบ้านใหม่พัฒนา
3. เจ้าหน้าที่ส่วนป่าชุมชน สำนักการจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 3 ลำปาง ควรดำเนินการจัดอบรมและเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาป่าชุมชนเพื่อพัฒนาศักยภาพกับชาวบ้าน โดยรวมไม่ควรเน้นเฉพาะตัวผู้นำ หรือเฉพาะคณะกรรมการป่าชุมชนเท่านั้น เพื่อให้ชาวบ้านได้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ และก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน ในพื้นที่ของตนเอง
4. ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนศาสตร์ชุมชนที่ 14 ลำปาง ควรสนับสนุนกล้าไม้โตเร็ว และไม้ขนาดใหญ่เพื่อใช้สำหรับปลูกในพื้นที่ป่าชุมชนให้มากยิ่งขึ้น
5. เจ้าหน้าที่ส่วนป่าชุมชน สำนักการจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 3 ลำปาง ควรมีการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพราะการรับข้อมูลข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับป่าชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชน
6. คณะกรรมการป่าชุมชน ควรมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการป้องกัน และดับไฟป่า โดยขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง องค์การบริหารส่วนตำบล การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย กฟผ. แม่เมาะ เป็นต้น เพื่อชาวบ้านจะได้มีวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการป้องกัน และดับไฟป่าเมื่อเกิดเหตุไฟไหม้ป่า
7. เจ้าหน้าที่ส่วนป่าชุมชน สำนักการจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 3 ลำปาง และคณะกรรมการป่าชุมชน ควรให้การสนับสนุนเยาวชน ประชาชนที่มีอายุน้อย หรือวัยหนุ่มสาว เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนให้มากขึ้น

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยโดยเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างหมู่บ้านป่าชุมชน หรือหมู่บ้านป่าไม้
แผนใหม่ เพื่อจะได้ทราบถึงศักยภาพของพื้นที่และความแตกต่างของการดำเนินงานจะส่งผลต่อการ
มีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนหรือไม่
2. ควรมีการศึกษาถึงบทบาทการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับการมี
ส่วนร่วมและสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพราะว่า องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ได้รับการจัดสรรงบประมาณในด้านของการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศของประชากรในการมีส่วนร่วมในการ
พัฒนาป่าชุมชน